
Faretruende for den norske modellen

AKTUELT I FORENINGEN

JULIE KALVELAND

julie.kalveland@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

- Vår kamp ble et symbol på hvilket samfunn og arbeidsliv vi vil ha, sa president Marit Hermansen da hun innledet til debatt om fremtidens arbeidsliv.

UROLIGE: Konflikten i sykehusene i høst gir grunn til bekymring for utviklingen i arbeidslivet, også blant medisinstudentene. Her melder Emma Lengle seg til talerstolen. Foto: Thomas Barstad Eckhoff/Legeforeningen

Tidenes lengste akademikerstreik i sykehusene dannet bakteppet da landsstyremøtet torsdag møttes til arbeidslivspolitisk debatt. Streiken fikk bred støtte fra alle hovedsammenslutningene på arbeidstakersiden og ble av mange betegnet som en «kamp for hele fagbevegelsen og det norske arbeidslivet».

Konflikten i sykehusene har blitt sett i sammenheng med en generell utvikling i norsk arbeidsliv, hvor det blant annet har blitt stilt spørsmål om den norske modellen er under avvikling.

– Kampen for kollektivt vern av sykehuslegers arbeidstid, ble en felles kamp for den norske modellen, sa legepresident Marit Hermansen, da hun sammen med Ylf-leder Christer Mjåset ønsket velkommen til debatt.

– Streiken ble et symbol på verdien det organiserte arbeidslivet bygger på, understreket Mjåset.

Ønsker kommisjon

Den norske modellen, forpliktende trepartssamarbeid mellom stat, arbeidsgiver og arbeidstagere, har frem til nå vært sett på som en av de største styrkene i norsk arbeidsliv.

– Hovedfortellingen om den norske modellen er at den er robust. Vi spør om presset er så stort i dag at modellen står i fare for å bli avmagret. Hele 46 prosent av den norske arbeidsstyrken opplever at arbeidslivet beveger seg i en mer autoritær retning, sa Bitten Nordrik fra Arbeidsforskningsinstituttet.

De står bak det årlige «Medbestemmelsesbarometeret» som kartlegger ansattes opplevelse av medbestemmelse på arbeidsplassen over tid.

– Vår analyse er at staten har altfor mange roller, sa Kåre Hagen fra Høyskolen i Oslo og Akershus, som la frem sin analyse av dagens situasjon sammen med Jon Hippe fra Fafo.

Hagen og Hippe ønsker seg en ny kommisjon, «Ny giv i helse». Et forslag som ble mottatt av applaus fra salen.

– Vi må tydeliggjøre hva rollene og hva oppgavene er innen helse, poengterte Hippe.

Felles bekymring

Bekymringen over dagens utvikling var stor i debattpanelet, bestående av Jorunn Berland (leder, YS), Ragnhild Lied (leder, Unio), Pål Hellesnes (landsstyremedlem, Norsk Journalistlag) og Kari Sollien (leder, Akademikerne).

– Det er et paradoks at den norske modellen virker å stå seg bedre i næringslivet enn i det offentlige, sa Sollien.

– Det er i sykehus og i academia det er mest utbredt bruk av midlertidige stillinger, og politiet og sykehus skiller seg for eksempel ut med negativt ytringsklima og kultur for sanksjoner ved varsling. Vi må jobbe sammen for å videreutvikle den norske modellen, slik at vi kan bevare og styrke tillitsbasert dialog.

Flere av talerne på talerstolen tok opp det problematiske forholdet til Spekter som pekt på i Hippe og Hagens innlegg.

– Jeg har en følelse av at når vi prøver å gå i møte med Spekter, så er det som når Giske prøvde å klemme Stoltenberg, sa sentralstyremedlem Christian Grimsgaard til stor latter fra salen.

Unio-leder Ragnhild Lied poengterte at et godt samarbeid er avhengig av gode forutsetninger:

– At ansatte tar medansvar er utvilsomt viktig, men det forutsetter medbestemmelse.

Det siste ordet ble gitt til lederen for fremtidens leger, Eivind Valestrand i Norsk medisinstudentforening, som oppsummerte dagens debatt:

– Skal vi ha et trygt og godt arbeidsmiljø i Norge, om det er for journalister eller leger, må vi stå sammen.

Publisert: 26. juni 2017. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 21. juni 2026.